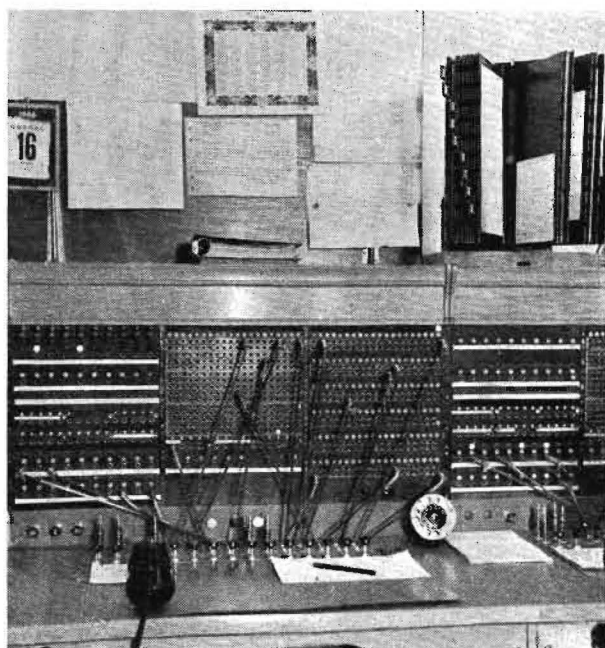

Fr. v. fruarna Culldén, Lowén och Rudling i full fart.

En närbild av kopplingsbordet. Det är många hål att hålla reda på och lätt att koppla fel. Men tänk så sällan det egentligen händer

Telefonväxeln — den viktiga centralen

— Spårvägen — Ombudsmannaexpeditionen — Det är upptaget, kan Ni vänta? — Spårvägen — Bussexpeditionen — Påringt — Spårvägen — 176 — Påringt — Spårvägen — Är det förlorat i dag? — Vilken linje? — Ett ögonblick — Det är fortfarande upptaget till ombudsmannaexpeditionen. Vill Ni vänta längre? — Spårvägen — Var vänlig ring 45 25 30.

Ja, så låter det uppe i det rum vid Tegnérgatan två trappor upp, där telefonväxeln är inrymd. Gula, gröna, röda lampor tänds och släcks och kopplingsladdarna rasslar, när de tre telefonisterna klarar av den viktiga detalj, som en telefonväxel i ett så stort företag som detta verkligen utgör.

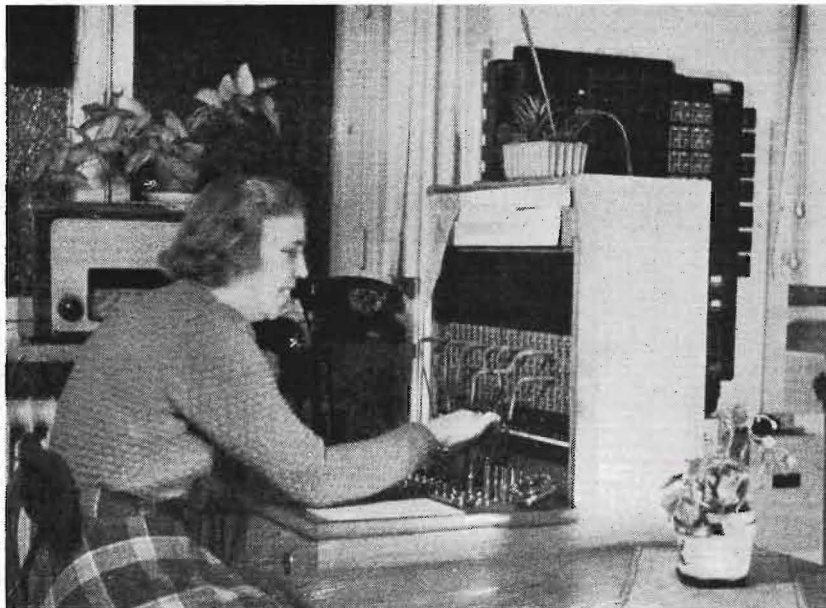
Egentligen är det väl underligt med dessa telefonister. Hur ofta tänker vi andra på dem i vår dagliga gärning. Själv måste jag ärligt bekänna, att jag, fastän jag i fyra års tid bott i rummet un-

der telefonväxeln, inte satt min fot där förrän jag nu skulle göra ett litet reportage om växeln, och det har gått år efter år utan att jag vetat, hur de damer sett ut, vilkas vänliga röster jag dagligen hört i telefonluren. Det är med telefonisterna som med så många andra befattningshavare inom detta företag, de fyller sina betydelsefulla plikter utan att göra något väsen av sig och utan att man egentligen talar stort där om.

Jag stjal mig till en liten pratstund med vaktföreståndaren, fru *Wanja Lowén*, som i nära trettio års tid tjänstgjort i spårvägens telefonväxel.

— Det är inte många ögonblick som det är lugnt på den här fronten. Det håller på snart sagt dygnet runt och man känner sig som ett urblåst ägg i huvudet, när man går härifrån efter ett 8-timmarspass, säger hon. Det skulle inte förvåna mig, om man låg och pratade i sömnen med

sitt »Spårvägen — Påringt — osv». Att man hemma i sin privattelefon nästan regelbundet svarar spårvägen är ju ganska naturligt. Vad tjänsten för övrigt angår vill jag säga, att alla inom spårvägen som vi har att göra med är utomordentligt snälla och rara, och allmänheten i de flesta fall också, men det finns ju undantag. Det är inte så sällan vi blir överösta med ovetta därför att det är några förment brister i trafiken. Oftast får vi sådana där påringningar på kvällarna, när gubbarna varit ute och fått sig litet till bästa. De allra flesta vill tala med direktör Åström själv, och när inte det går för sig får vi som sagt ta emot första stöten. Ibland på natten, när inte någon befattningshavare finns här, som kan ta emot klagomålen, brukar vi fråga, om de inte kan vänta till i morgon. »Vänta till i morgon» säger de ibland, »kan så fan heller, då har ju ilskan gått över».

I Brommahallen och Brännkyrkahallen är telefonväxeln av denna typ. Det är fröken Martin, som sköter sladdarna på den här bilden.

Inte alla glada gossar, som ringer oss, grälar. Det är många också, som talar om att de har aldrig hört något så förtjusande i röstväg som vår och undrar om inte närmare bekantskap skulle kunna ordnas på något sätt. Det är inte sällan nattsuddare som tar stolptelefonerna för taxitelefoner, som gör sådana förslag.

— Vad är det för apparater som har de flesta telefonsamtalen här?

— Trafikexpeditionerna är det en massa samtal till, ja, så många, att de ibland blockerar hela växeln långa stunder, och när skolkorten är aktuella har kortcentralen en förfärlig mängd samtal. Ja, så är det expeditionen för kvarglömda effekter, inköpsavdelningen och personalkonsulenten. Idrottsexpeditionen har många samtal på kvällarna. När dragningen är klar för semesterhemslotteriet är det en massa människor, som ringer om det.

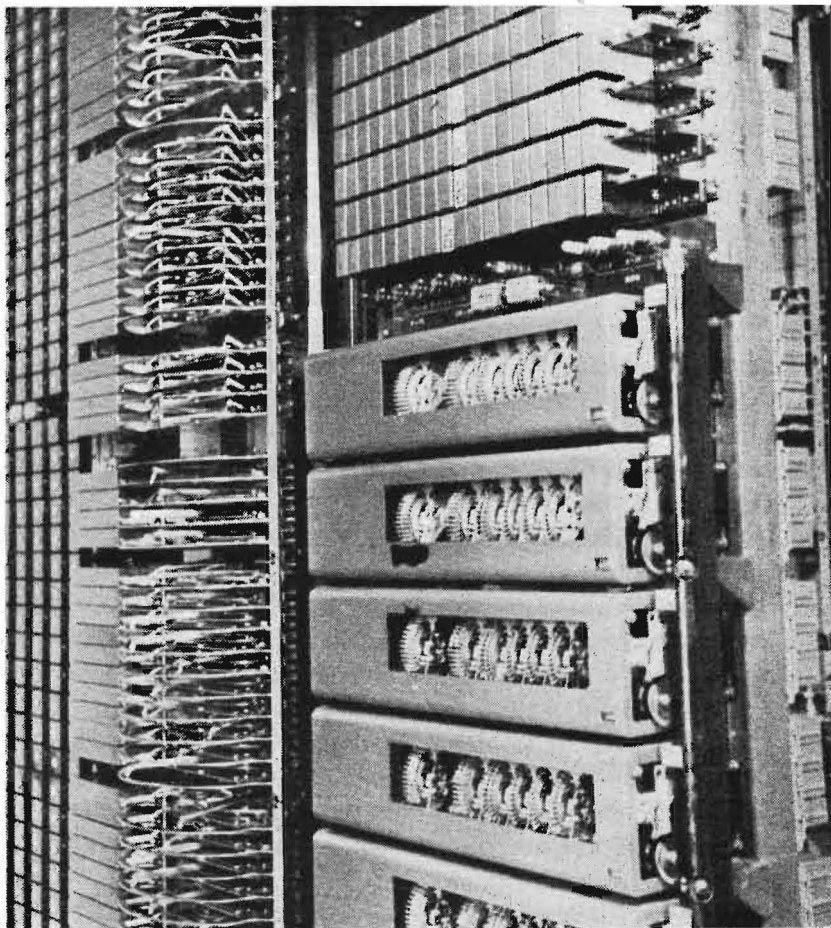
A propos det ja, säger fru Lowén, och vänder sig till sina båda kamrater, den här gången fick vi visst ingen tårta. Det brukar vi alltid få annars. Det har vederbörande tydligen glömt.

Ja, så har vi också de tillfällena,

då det är något trafikstopp. Det märks ögonblickligen i telefonväxeln, och då är det ibland snärjiga stunder, innan det hela

ordnar upp sig. Det är inte alla gånger så lätt att tillmötesgå önskemålen. Man får ganska oklara begrepp, vart vederbörande vill komma. Förlorade effekter kallar man för fyndbyrå och förlorade varor. Och häromdagen var det en som ringde och ville tala med den trafikinspektör, som nyligen lagt sig till med mustascher. Jag föreställer mig, att det är organisatoriskt ogenomförbart att spårvägens befattningshavare tittar in till oss en gång i månaden, så vi kan se, vilka förändringar det blivit i utseendet.

Från nollan får vi en hel del felkopplingar. Praktiskt taget alla namnanrop på S har kommit till oss. Spritcentralen är mycket vanligt och sovvagnar likaså. Vi brukar säga, att sådana sköna saker som sovvagnar har vi inte fått i spårvägen ännu.

De lokala samtalen sköter den automatiska växeln om. För en lekman är anläggningen rena rama undret. Här bara en liten detaljbild.

Inte så sällan kopplas också abonnenter, som har begärt Borlänge, hit.

— Nå, i vilka stycken anser Ni att vi andra inom företaget kan hjälpa telefonisterna i deras arbete?

— Ja, på det stora hela taget får man nog säga, att det är bra som det är. Korta telefonsamtal har ju den fördelen med sig, att det inte behöver vara så många som står och väntar på linjerna och inte heller så många som behöver ringa upp på nytt, så det kanske vi vågar be om.

Man får säga, att det är en mycket blygsam begäran, som vi kanske kunde komma överens om att tillmötesgå. Sedan man suttit en halvtimme och iakttagit arbetet i telefonväxeln är man fullt på det klara med att våra kamrater telefonisterna behöver den hjälp de kan få från vår sida.

Ja, detta var något om den manuellt skötta telefonväxeln på spårvägens huvudkontor. Sedan finns det en mindre sådan växel i Brommahallen och en i Brännkyrkahallen. Dessa växlar har sammanlagt 36 ingående linjer och 27 utgående, därav kommer 24 ingående och 19 utgående på växeln vid Tegnérgatan. När nya Enskedehallen blir färdig, får den också en liknande mindre växel. I Hornsberg är växeln helautomatiserad och det kommer också växlar på de övriga stationerna att bli om några år, när telegrafverket kan leverera materiel.

Det är uppskattningsvis 7 000 à 8 000 ingående samtal om dygnet till spårvägens 600 apparater, som dessa växlar har att ta hand om, och det säger ju en hel del om telefonisternas arbete. Hur skulle det då inte vara, om de också behövde befatta sig med de interna samtalen, dvs samtalen mellan olika apparater inom företaget. Den detaljen klaras nu av

(Forts. fr. sid. 159)

den helautomatiska telefonväxeln, som också är inrymd vid Tegnérgatan. Att komma in i det rummet är som att krypa in i ett jättestort urverk, där det ständigt knäpper och knastrar, där mystiska ting utför mystiska rörelser, och där man måste falla i förundran över vad människohjärnan kan hitta på allt.

Till slut kanske någon undrar vad allt detta kostar. Det räcker kanske att säga, att spårvägsbolagets avgifter till Telegrafverket går löst på över 100 000 kronor om året. Ett avsevärt belopp, som sedan får ökas med löner och lokalkostnader för att man skall komma fram till totalkostnaden.

W. Ö.